

Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ, ΤΟ ΠΑΡΟΝ &

Τα θέματα της χωρικής ανάπτυξης, της κοινωνικής συνοχής και των μητροπολιτικών λειτουργιών των αστικών περιοχών σε όλο τον ευρωπαϊκό χώρο - και όχι μόνο - είναι στο επίκεντρο.

Ένα οδοιπορικό στη Μεγάλη Βρετανία με επιμέρους σταθμούς σε Λονδίνο, Νιουκασλ, Εδιμβούργο, Γλασκώβη, με κοινό σημείο αναφοράς τις αστικές αναλλοίσεις και τους μετασχηματισμούς των πόλεων, έχει ιδιαίτερη σημασία τόσο για τις ίδιες τις εξελίξεις στη χώρα αυτή και την παραγωγή της δομής, όσο και για τις εμπειρίες - διδάγματα για τον εθνικό μας χώρο.

Πόλεις που αντιμετώπισαν τεράστια και ίσως κολοσσιαία προβλήματα από τη μεγάλη κρίση της βιομηχανικής εποχής, τώρα, στη μεταβιομηχανική νέα εποχή, μεταμορφώνουν αστικές - υποβαθμισμένες περιοχές σε κέντρα ανάπτυξης. Εγκαταλεμμένες περιοχές, παλιά εργοστάσια, λιμάνια με άδειες αποθήκες, εγκαταστάσεις που λειτουργούσαν χειματερές, εγκαταλεμμένα καλυβουργεία, αποβάθρες χωρίς εμπροσφυατρική κίνηση, σήμερα είναι το πεδίο ευρείας αστικής ανάπτυξης και ανασυγκρότησης.

- Στο Λονδίνο εντυπωσιακή είναι η ανάπτυξη στη νότια πλευρά του λιμανιού, στην περιοχή των Νιούκοντς, μέσα από το πρόγραμμα αστικής ανάπτυξης «Royal Docks».

- Στο Νιουκασλ και το Γκέιτσεκντ υλοποιείται ένα εκτεταμένο πρόγραμμα ανάπτυξης με δράσεις και για την απασχόληση - παραγωγικότητα. Κεντρική περιοχή 250 Ha μετατρέπεται άρδην και υλοποιούνται μεγάλα έργα οικιστικής, πολιτιστικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Έργα σήμανσης και προσδιορισμού της φυσιογνωμίας της περιοχής συνοδεύουν τα μεγάλα αυτά σχέδια. Πρότιπες αναλλοίσεις στο ποτάμι που συνδέει το Νιουκασλ με το Γκέιτσεκντ δίνουν την εικόνα μιας γενικής αναζωογόνησης.

Το μουσικό κέντρο του Γκέιτσεκντ, το βαλτικό κέντρο σύγχρονης τέχνης (παλιά αυλή), τα έργα ανάπτυξης του δυτικού Γκέιτσεκντ, το πρόγραμμα για το λιμάνι TYNE, συνυπάρχουν με σημαντικές παρεμβάσεις όπως η Γέφυρα της Χιλιετίας (Millennium Bridge).

- Στη Γλασκώβη, μετά τη «σύγχρονη ανάπτυξη» των δεκαετιών '60-'70, αναπτύσσονται μεγάλα προγράμματα μέσω από ένα

ευρύτερο πρόγραμμα συνεννόησης όλων των τοπικών φορέων με συνεκτικό κρίκο τη «Συμμαχία για τη Γλασκώβη»-Glasgow Alliance- (στρατηγική πολιτική συνεννοισμού και αιμάνεσης δημόσιων ιδιωτικών φορέων). Το πρόγραμμα αυτό (Gorbale Initiative) είναι αξιολογημένο. Το 1990 ιδρύθηκε οργανισμός για την ανάπτυξη της περιοχής, αμέσως με διαγωνισμό εκπονήθηκε το master plan και τάκιστα αναδημιουργούνται περιοχές με ποικιλία χρήσεων.

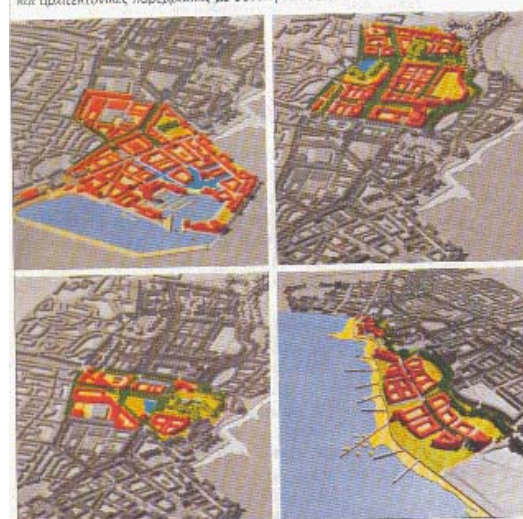
Στην ευρύτερη περιοχή Λανκασάιρ (ανατολικά της πόλης), σε χώρο όπου λειτουργούσε μεγάλη μονάδα καλυβουργίας, υλοποιείται τεράστιο πρόγραμμα για κατοικίες, εμπορικά κέντρα, κτίρια πολιτισμού, χώρους αναψυχής κλπ.

- Στο Εδιμβούργο, όπως παντού άλλωστε, είχαμε την ευκαιρία να ενημερωθούμε για τα προγράμματα από τους υπεύθυνους του Τμήματος Αστικής Ανάπτυξης, την Υπηρεσία Πολεοδομίας, το Συμβούλιο Οικονομικής Ανάπτυξης και τη Ν/ση Στρατηγικού Σχεδιασμού της πόλης. Η δημιουργία αναπτυξιακής εταιρίας (Edinburgh Waterfront) έθεσε τη βάση για τη συνολική μελέτη και εκπόνηση σχεδίων για την ανάπτυξη παράκτιων περιοχών

και την ένταξή τους στις λειτουργίες της πόλης με περιβαλλοντική αναγέννηση, με κοινωνικές υποδομές και οικονομικά προγράμματα, με πρόβλεψη θέσεων εργασίας για απασχόληση των πολιτών. Δημόσια κτίρια, σχολεία, πολιτιστικά κέντρα συμπληρώνουν το πρόγραμμα. Το αποτέλεσμα είναι 6.500 νέες κατοικίες, 340.000 τ.μ., επιχειρηματικό χώρο - γραφεία και 12.500 νέες θέσεις εργασίας σε μια έκταση 110 Ha με κόστος 100 διυ. δολ.

Προκύπτουν επομένως ορισμένα θέματα αναφορικά με τη Θεσσαλονίκη που ανάγονται στο θεσμικό πλαίσιο, τις κεντρικές πολιτικές και στο σχέδιο που οι τοπικοί φορείς έχουν για την ανάπτυξη της μητροπολιτικής περιοχής της Θεσσαλονίκης. Προκύπτουν «συνέπειες» όταν μνημονεύουμε την ευρωπαϊκή εμπειρία, όπως ο ολοκληρωμένος σχεδιασμός, η συνύπαρξη πολεοδομικών, αρχιτεκτονικών - οικονομομικτικών επεξεργασίων ή υλοποίηση έργων - παρεμβάσεων αποτελούν πάγια πρακτική, καθώς εμείς είτε θεωρούμε πως σχεδιάζουμε μενδώς, χωρίς προοπτική υλοποίησης, είτε λόγω έλλειψης χρόνου με πρόχειρες

Εδιμβούργο, Edinburgh Waterfront, αναπτυξιακή εταιρία, αστικές σχεδιασμούς και αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις με συνολική και συνεκτική

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

μελέτες κι επιθεργασίες προχωρούμε σε υλοποίηση έργων που δεν εντάσσονται σε έναν ολοκληρωμένο σχεδιασμό. Σε ένα δεύτερο επίπεδο οι υπεύθυνοι για τα προβλήματα αυτά κι επομένως οι αρμόδιοι θεωρούν πως πάνω φταίει άλλος για την κατάσταση αυτήν.

Η ευρύτερη περιοχή πρέπει να αποκτήσει μητροπολιτικές λειτουργίες, ιδιότητες προσαρμογής που θα κάνουν το άθροισμα σύνολο. Πρέπει να κατακτήσουμε μια νέα σιμωμάχια, με ένα νέο διάλογο για το μέλλον καθώς δεν μπορούμε με θέσφατα και καινοφανή ιδεολογήματα να προχωρήσουμε.

◆ Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε πως το ρυθμιστικό σχέδιο δε συνιστά πλέον «πατριρχικό κείμενο» αλλά πρέπει τόλμη να ανανεωθεί πλήρως.

◆ Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε πως η στρατηγική ανάπτυξης του ΠΣΘ δεν μπορεί να εγκλωβιστεί στη λογική των πέντε μεγάλων έργων.

Υπάρχει σημαντική διαφορά στην έννοια της εκτέλεσης σημαντικών δημόσιων έργων υποδομής και στη διαμόρφωση ενός στρατηγικού σχεδίου ανάπτυξης του ΠΣΘ.

Ως πόλη λοιπόν έχουμε ανάγκη αιώ

ένα **σχέδιο με βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα και μακροπρόθεσμα αξιολοπιότητα**. Παρότι το ιδιοκτησιακό και το άκαμπο θεσμικό πλαίσιο αποτελούν μείον, πρέπει και μπορούμε να υλοποιήσουμε μέτρα για βιώσιμη ανάπτυξη με στρατηγική για τις υποδομές, τις αστικές αναπλάσεις, τα μεγάλα έργα, για νέους τομείς - νέες αγορές (τεχνολογίες, οικιές, διερωπαϊκά δίκτυα ενέργειας, ενιαία αγορά χρηματοοικονομικών σιστημάτων κ.λπ.).

Απαιτείται τώρα μια ανοιχτή αστική διαδικασία για την ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης ως ευρωπαϊκής πόλης.

Δεν μπορούμε να δεχτούμε την άποψη του δημάρχου Θεσσαλονίκης πως «... η πόλη είναι πολυμελετημένη και καλαμελετημένη», καθώς έτσι θα παραμείνουμε εστιά σε αδόκιμους σχεδιασμούς και υλοποιήσεις μικροκλίμακας.

Εμείς όλοι γνωρίζουμε, για παράδειγμα, ότι σχεδιάζεται τώρα το νέο αεροδρόμιο. Ποιος διάλογος, ποια συμμετοχή, ποιος διαγωνισμός, ποια καλύτερη αρχιτεκτονικών ιδεών έχει συσχετιστεί με τα κτίρια που σχεδιάζουν, προγραμματίζουν και

θα κατασκευαστούν ως πράξη για τη Θεσσαλονίκη και το ΠΣΘ;

Πρέπει να συμφωνήσουμε επιμύνης πως η προσαρμογή στις νέες πραγματικότητες της Ευρώπης των περιφερειών και των πόλεων πρέπει να γίνει τώρα. Η ευρωπαϊκή εμπειρία συνηγορεί στο ότι μόνο ο ανανεωμένος πολεοδομικός και αρχιτεκτονικός σχεδιασμός, η μενύνη έκτασης εμπλοκή των αρχιτεκτόνων στο σχεδιασμό θα επιφέρουν αποτελέσματα.

Θέματα προκλήσεις αναμένουν κι επιζητούν επιλύσεις. Η περιοχή των κεραμειών Αλλυινη, οι μεγάλες ηήμεσιες εκτάσεις στον περιαστικό χώρο, η δυτική περιοχή με τους Λαχανόκηπους και η Δυτική Θεσσαλονίκη με το δυτικό τόξο αποτελούν το προνομιακό πεδίο ώστε να εξελιχθεί ένας ευρείας έκτασης υλοποιήσιμος σχεδιασμός με χαρακτηριστικά αστικής και κοινωνικής συνοχής.

Χρειάζιται όμως ένα προσαρμοσμένο: πρέπει να συμφωνηθεί ένα στρατηγικό σχέδιο με την ενεργοποίηση ενός επιτελικού οργάνου μητροπολιτικής επιβλέπειας για το συντονισμό δημόσιου - ιδιωτικού υμφο με στόχο τη διακίρηση της μητροπολιτικής

Όσο/νίκης.

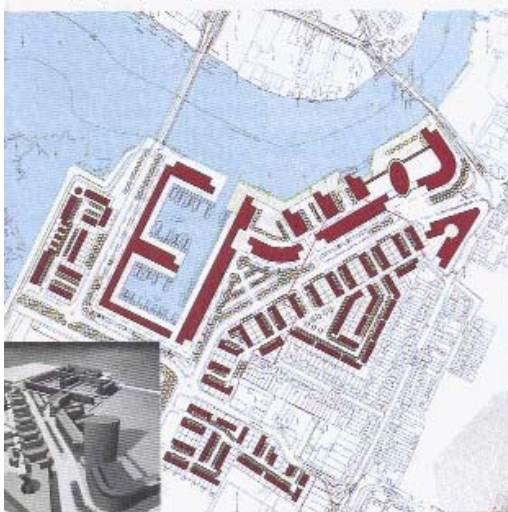
Νέα δομή, με πλαίσιο συνεργασίας και ησικήσης, είναι ώρα το ζητούμενο. Μια δομή για τη διακίρηση των κοινοτικών πόρων, τη σιγκέντρωση και προσέλευση κεφαλαίων και τη χρηματοδότηση έργων με σκοπό την ανάδειξη της Θεσσαλονίκης σε μητροπολιτικό κέντρο και με ανικέμενο το σκείημα - επισιπύ υλοποίηση των έργων και το συντονισμό με τους φορείς και τον ιδιωτικό τομέ

Η νέα λοιπόν δομή πρέπει να συγκεντρώνει τους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς του ΠΣΘ, σε σχήμα ΑΕ ειδικού σκοπού ή αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρίας, για την εμπέδωση ευρείς συνεργασίας, με στόχο - προγραμματισμό και κυρίως με ενιαίο κέντρο διοίκησης και διακίρησης.

Ενώ είναι το κεντρικό ζήτημα. Με παλιά υλικά και καθιερωμένες πρακτικές, απλά αναπαράγουμε μια μιζέρια που έχει κουράσει ακόμα κι αυτούς που αρέσκονται να αναλάνονται σ' αυτήν. ■

Θανόσης Κ. Παπ
αρχιτέκτο
μέλος της Ε.Ε. του Ο
δ'Αντής ΤΥ Δήμου Μενεμ
γ.γ. του Δ.Σ. του ΣΑΔΑΕ - Π

Μάντισστερ, Πρώιμη ολοκληρωμένη αστικής ανάπτυξης

Δημοσίον κίρκων

